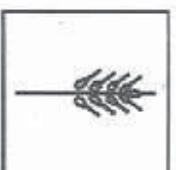

België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573

erica

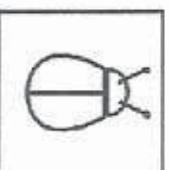
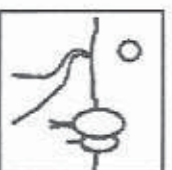
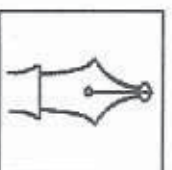
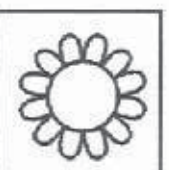
driemaandelijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w

Thomassen Leo - Cup

Velmerlaan 12

3806 Velm - St. Trui

maart 2004

dit is nummer 1
van de 32ste
jaargang

verantw.oordelijke uitgever:

I. Dreesen

Neeroeterenstraat 53

3680 Opoeteren

kantoor van afgifte

Bree 01

ERFICA

**32ste jaargang nr 1
Lentenummer 2004**

**van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW
Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)**

Voorzitter: Leo Thomassen

Velmerlaan 12
3806 Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811
leo.reinhilde@pi.be

Secretaris:

Marcel Lemmens
Hoefstadstraat 84
3600 Genk
Tel : 089/356057
marcel.lemmens@skynet.be

CVN-Limburg:

Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
fax: 011/265455
cvn_limburg@hotmail.com

Natuur-Informatie-Punt (NIP) 011265486
NIP.limburg@tijd.com

Tijdschrift Erica

Samenstelling:

Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54
Theo.Dreesen@tiscali.be

Ledenadministratie :

Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:

6,5€ te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Merelnest

*Een merelpaar heeft in het kamperfoeliwoud
Naast onze keukendeur weer eens zijn nest betrokken,
Omdat zij er ook dit jaar weer gewoon op gokken,
Dat dat mens, kat en ekster afdoend tegenhoudt.*

*Van dageraad tot schemering wordt door de heer
Des huizes (hijn huis) nu weer virtuoos gezongen,
Belcanto-voorschot op het piepen van de jongen
En om de lente en het (wel eens) mooie weer.*

*Hoog in de goudenregen pakt ie net weer uit...
Achter een dichte groene sluier wacht zijn bruid.*

Jan Boerstoeel

Uit: Altijd het niemandsdier 2001

n ons decembernummer maakten wij ons goede voornemens om gemotiveerd het volgende jaar in te gaan, en dat zijn wij nog steeds.

De lente zal daarbij ook wel meespelen en wij zijn niet alleen. Hoorden wij niet al eind januari, begin februari de vogeltjes lustig zingen alsof de winter al voorbij was? De naweeën van de winter hebben wij toch nog een maand later moeten verwerken met serieuze koude en sneeuw.

Onze eerste activiteit van dit jaar, de jaarvergadering in Achel was over de ganse lijn een succes.

Onze spreker, Harrie deed ons op een aangename manier de cultuur en de natuur van deze grensgemeente uit de doeken en 's namiddags hebben wij dan, met mooi weer, deze natuur in de omgeving van Achel kunnen ontdekken. De moeite waard om deze streek nog eens een keertje te bezoeken.

Dank aan al de medewerkers van deze geslaagde jaarvergadering.

Eén negatief puntje misschien, wij hebben maar enkele natuurgidsen 2003 ontmoet op deze feestvergadering waarvan twee getrouwen uit het zuiden van de provincie. Is het vuur van de cursus al zo vlug gedoofd, wij hopen stellig van niet.

Met de cursussen natuurgids 2004, die op 5 en 7 februari begonnen, hebben wij alleszins opnieuw een hoopvolle start genomen. Op dit ogenblik zijn wij met 19 cursisten op de donderdag- en 32 op de week end cursus. Nu reeds rekenen wij hen onder onze vrienden en hopen stelling dat zij het allemaal tot het einde volhouden. Limburg staat aan de kop in Vlaanderen met het aantal geslaagden cursus natuurgids en dat kunnen wij nog beter doen.

In maart startten wij ook de cursus Natuur-in-Zicht in Hasselt en nadien volgen nog Voeren en Heers.

Wij zijn bijzonder trots dat wij vanaf 11 maart de korte cursus 'Natuurgids voor andersvaliden' hebben kunnen organiseren. Hij werd in ons vorig nummer al aangekondigd en de belangstelling was

onmiddellijk zo groot dat wij moeten overwegen deze cursus misschien dit jaar nogmaals te organiseren. Houd daarom de volgende Erica's in het oog om tijdig in te schrijven want het aantal deelnemers per cursus is beperkt.

Deze cursus kwam tot stand vooral dankzij de medewerking van Diane Huygen, ook natuurgids, van het dagverblijfcentrum Elkon te Hasselt.

Elke maand komt het bestuur van de Werkgroep samen om plannen te maken, te evalueren, kortom om de werking van de natuurgidsen in Limburg levend te houden. Al geruime tijd beseffen wij dat wij moeten uitkijken naar jonge mensen om de continuïteit te verzekeren.

Op de Algemene Vergadering van 22 maart werden twee nieuwe bestuursleden aanvaard, en het zijn geen onbekenden. Milet Dreezen, natuurgids en professioneel actief binnen een vzw, zal ons in het bestuur wegwijzen maken op het terrein van de nieuwe wetgeving voor de vzw's.

Bert Berten, auteur van de Plantenatlas van Limburg en door alle natuurgidsen gekend als lesgever kwam ons vervoeegen in het bestuur en wordt verantwoordelijk voor het opvolgen van de biotoopstudies. Wij zijn ervan overtuigd dat wij met deze twee 'jonge' bestuursleden een fijne samenwerking zullen hebben.

Onze penningmeester, Cyriel Ijsbroux nam ontslag, maar blijft in het bestuur. Zijn moeilijke taak wordt in de toekomst opgenomen door Robert Spelmans. Bedankt Cyriel voor je jarenlange inzet.

Over een nieuwe CVN provinciale medewerker in opvolging van Sarah zullen wij wellicht op het einde van maart nieuws hebben. De kandidaturen lopen binnen en ook van de toekomstige medewerk(st)er hopen wij dat wij in een even aangename sfeer zullen kunnen samenwerken.

Leo

Voor diegenen die hun abonnement voor 2004 nog niet betaalden, hebben we er weer een overschrijvingsformulier in gestopt. Dit is je (laatste) kans...

Vormingscursussen 2004

Het lengen der dagen, de zon die 's morgens de gordijnen van de slaapkamer kleurt, de kibbelende mezen en schetterende merels, de blauwe en gele krokussen die op een dag er plots zijn, de zwellende takken van forsytsia en sleedoorn; we kunnen het niet negeren. De natuur lokt.

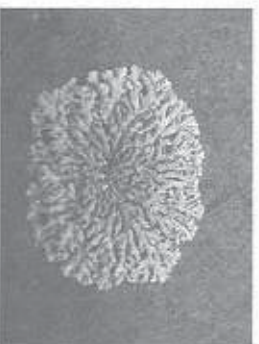
Door de werkgroep wordt er in dit seizoen bijzonder veel aandacht besteed aan de ontwakende natuur.

Een resem van vormingsactiviteiten staan op stapel, toegankelijk voor iedereen maar in het bijzonder voor de leergierige natuurgids, die op een bepaald vlak iets wil bijleren.

De werkgroep heet u en uw familie allen van harte welkom op hun uitstapen!

Wat valt er te beleven dit voorjaar?

Korstmossen zaterdag 27 maart 13h00 Parking Watersnip Koersel

*Rond Kroesmos
Physcia caesia*

*Rode heidelucifer
Cladonia floerkeana*

Deze nederige plantenfamilie is vaak een grote onbekende bij de natuurgidsen. In de lage landen zijn er zo'n 700 soorten gedetermineerd. Korstmossen zijn samenlevingsvormen van algen of cyanobacteriën (blauwieren) met een schimmel. Zo een samenlevingsvorm heet een symbiose. De algensoorten die in korstmossen voorkomen, kunnen ook vrij leven. De schimmel wordt echter vrijwel nooit zonder de alge aangetroffen.

In korstmossen leven de schimmels van door algen aangemaakte voedingsstoffen: suikers die ze onder invloed van licht maken van CO₂ en water. Bouwstoffen voor eiwitten en vetten -stikstof en fosfor- worden afhankelijk van het groeitype betrokken uit het substraat (schors, steen), uit zwevend stof uit de lucht dat zich aan het korstmos hecht, of uit in regenwater opgeloste stoffen. Sommige soorten bevatten cyanobacteriën die stikstofgas kunnen binden.

Korstmossen zijn dus afhankelijk van licht en water. Korstmossen op bomen groeien in Europa bijvoorbeeld vooral aan de zuidwestkant, omdat daar de grootste beschikbaarheid van licht en water is. Het betrekken van voedsel uit levende algen is dus een bepaalde levenswijze van de schimmel. De meeste schimmels zijn *saproof*; ze verteren dood materiaal.

Onze gids op deze uitstap is Michel Asperges, dé korstmossenspecialist bij uitstak. Meenemen: loep, kijker, veldgids.

Een goede Nederlandse veldgids is: **Veldgids Korstmossen** van André Aptroot en Kok van Herk, 1994.. Met goede kleurenfoto's en beschrijvingen van 125 algemene soorten. Harde kaff. KNNV Uitgeverij, Utrecht. Nieuwe uitgave in 2003.

Een determineertabel vind je op het net:

<http://ourworld.comuserve.com/homepages/henkmerits/korstmos.htm>

Veel info vind je: <http://www.biodiv.nl/lichens/korstmos.htm>

Foto's van Nederlandse korstmossen:

<http://www.homepages.heinet.nl/~mathieuw/>

Holle Wegen met aandacht voor geologie

Zaterdag 3 april 9h00 Kerk St.-Pietersvoeren

Ooit, en dat is dan zo'n 100 miljoen jaar geleden, was de Voerstreek, een ondiepe warme zee, die krioelde van kleine organismen met kalkskeletjes. Deze afgestorven kalkdierpjes vormden gedurende vele honderdduizenden jaren een dik krijtpakket. Tijdens de ijstijden, meer dan 10.000 jaar geleden toen de Alpen zich vormden, werd ook deze streek langzaam opgestoten. Rivieren sneden zich geleidelijk in de omhooggekomen vlakke in, en vormden diepe dalen, rivierterrassen, en terrasranden.

Door klimatologische afwisselingen tijdens ijstijden en tussenijstijden stroomde er soms gedurende lange periodes erg veel water of schoven ijsmassa's door de riviergeulen die het land uitschuurden en achterlieten met zijn huidige glooiingen, brede dalen en droogdalen.

Op zaterdag 3 april zal de Likona Werkgroep Geologie, aan dit landschap, zijn holle wegen, zijn ondergrond, en het gebruik van natuursteen in de Voerense gebouwen, aandacht besteden. Dit wordt geen gewone excursie in de strikte zin van het woord maar een werkexcursie waarbij de groep een aantal geologische fenomenen zal trachten te verklaren, te beschrijven en te inventariseren.

Afspraak : zaterdag 3 april 2004 om 9 u. aan de Kerk van St. Pieters Voeren. **Opgelet: dit is een dagexcursie!**

Laarzen, loopen en picknick meenemen.

Belangrijk:

De verschillende geologisch interessante plaatsen worden al 'carpoolend' verkend. Dus zoek excursiegezellen om samen te rijden, zodat het aantal auto's beperkt blijft.

Maasvallei

zondag 4 april

9h00

Parking Vilain XIII Leut

Dit wordt zo langzaam een traditie: de eerste lentebloeiers opzoeken op de vettige vruchtbare lössbodem van de Maasvallei. Onze gids Armand Janssen koos ditmaal voor het uitgestrekte park van kasteel Vilain XIII (inderdaad zo geschreven) te Leut. Het park telt naast een unieke verzameling bomen ook nog een schat aan voorjaarsbloeiers, Samenkomst op de parking van het kasteel. Einde tegen 12 uur

Amfibieën

zaterdag 10 april

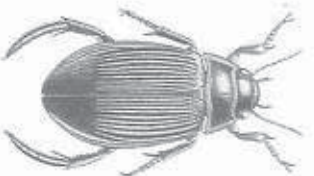
9h00 infobord Maaswinkel Maasmechelen

De amfibieën zijn al een poos uit hun winterslaap ontwaakt en hebben hun ding al gedaan. De nieuwe kroost is onderweg. Onder leiding van Peter Engelen gaan we op pad om te zien hoeveel soorten er in onze contreien nog voorkomen. Het infobord van de Maaswinkel bevindt zich in Maasmechelen langs de Zuid-Willemsvaart.

Alle Belgische en Nederlandse soorten met allerlei info vind je op:

<http://home.planet.nl/~weijd297/>

Rond het bezoekerscentrum de Lieleberg is er een afwisselend landschap aanwezig met loof- en naaldbossen, droge heide, duin en vijfertjes. Hierdoor is het gebied zeer geschikt voor kennis te maken met ongewervelden (insecten, spinnen, duizendpoten,...) in de vrije natuur. Gewapend met vliedernetten, sleepnetten, klopschermen, potjes, zuigerfles, loepjes en determinatiegidsen zullen we de gevangen dieren op naam brengen en meer vertellen over de ecologie van deze dieren. De vormingsactiviteit is bedoeld voor beginners.

Gids is Luc Crèvecoeur

Maaswinkel

zondag 9 mei 9h00 Infobord Maaswinkel

Het gebied "Maaswinkel" bestaat zo'n 280 ha. De naam duidt op de scherpe bocht (denk aan winkelhaak) die de Maas hier in de middeleeuwen maakte. De Maaswinkel is een uiterwaard, een natuurlijk overstromingsgebied langs de Maas. Die gebieden zijn nodig want het debiet van de Maas kan 's winters oplopen tot meer dan honderd keer het zomerdebiet.

De Maaswinkel kan worden ingedeeld in drie zones:

In het zuiden een **kleiontginning** ten behoeve van de voormalige steenbakkerij. Hier wisselen waterrijke kuilen af met doornstruwelen, wilgenbosjes, kruidentrijke ruigten en een hoogstamboomgaard.

In het noorden, een grotendeels afgewerkte **grindgroeve** die het ontstaan heeft gegeven aan een grote ondiepe waterplas. Rond deze plas is onlangs een begrazingsproject opgestart met enkele

Konikpaarden. Het zijn halfwilde paarden afkomstig uit Polen. Ze zijn nauw verwant aan de Tarpan, het uitgestorven West-Europese wilde paard. Het zijn steppedieren. Ze blijven het ganse jaar in open lucht en hebben geen extra verzorging of bijvoeding nodig

Tussen beide zones ligt een landschappelijk en **ecologisch waardevol landbouwgebied**, gekenmerkt door weilanden en hooilanden, hagen, akkers, bosjes en knotbomen.

Onze gids is Marcel Bex, mede-conservator van het natuurgebied. Zijn website met vele mooie foto's vindt u: http://users.skynet.be/natuurgids/html/body_untitled.html

Het infobord vindt u als volgt: vanuit Maasmechelen richting Kotem nemen, tot over het kanaal en dan onmiddellijk links.

Verder
Niet
te
vergeten:
2 klassiekers!

Zondag 23 mei: Kalkgrasland en orchideeën van de Sint Pietersberg met Hugo Vanderlinden. Samenkomst: 9h00 Kerk Kanne

Zondag 13 juni: Grassen in het Schulensbroek met Leo Thomassen. Samenkomst: 9h00 Kerk Schulen. (Tijdig ter stembus gaan!)

Twee niet-te-missen uitstappen!!!

Achteraf bekeken

Jaarlijkse feestvergadering 10 januari 2004

Naar jaarlijkse
gewoonte had op
de tweede
zaterdag van
januari onze
feestvergadering
plaats, deze
maal in het
parochiehuis van
Achel.
Ook naar de
jaarlijkse
geploegenheid
zorgde onze
secretaris voor
een terugblik

Terwijl het in Achel nog rustig is en iedereen nog slaapt streek de eerste ploeg, de logistieke ploeg onder leiding van Marcel Beutels, rondom 8 uur neer om een vlotte start mogelijk te maken van de jaarlijkse feestvergadering van de Limburgse Natuurgidsen.. Het werd een sleuren aan tafels en stoelen om uiteindelijk klaar te staan om onze natuurgidsen met koffie tegen 9:15 uur te verwelkomen.

Rond 9:15 uur stijgt de spanning ten top. Gaan we opnieuw een succesvolle dag beleven en met hoeveel zullen wij ditmaal zijn? Met mondesmaat komen de eerste gidsen binnen. Dertig, vijfendertig, even later zijn we met een vijftigtal en tegen 10 uur zijn we toch weer geraakt aan zeventig.

Rond 10 uur opent dan de Voorzitter Leo Thomassen de feestvergadering met het welkomstwoord. Tussendoor telde hij ook mee. 74, 75, ..79, 80....

In zijn openingsrede belichtte onze voorzitter de verscheidene activiteiten van de werkgroep:

- Organisatie van de cursus
- Natuurinzicht
- Inrichten van de cursus
- Natuurgids
- Verzorgen van de vormingsactiviteiten
- Bemannen van het NIP (Natuur Informatie Punt)
- Plannen van een nieuwe cursus "Natuurgids voor andersvaliden"
- Opstellen van de halfjaarlijkse natuur-wandelkalender

Na zijn toespraak gaf hij het woord aan Harrie Stienaers, medewerker van de toeristische dienst van Achel.

Harrie liet ons tijdens zijn betoog kennis maken met het religieus, cultureel en natuuraspect van de gemeente Achel. Het werd een boeiende voordracht met natuurlijk de nodige anekdotes die zich in het

verleden hebben voorgedaan in de gemeente waardoor Achel het Achel van nu is kunnen worden.

Zeker niet te vergeten dat Graaf Cornet d'Elzjus de Peissant de Theux de Meyland wel in ieder domein een vinger in de pap had. En dat had hij, want hij zetelde als minister in de regering van toen.

Klokslag 12:00 uur beëindigde Harrie zijn verhaal en kreeg een welgemeend applaus.

Natuurlijk stond de logistieke ploeg klaar om de hongerigen te spijzen. Zij boden ons een uitgebreide keuze aan soep, haring, kipkap met mosterd, gekookte eijtes, uitjes, brood, hesp, enz, en natuurlijk een feestelijk glaasje rode wijn of witte wijn, koffie, water of frisdrank.

Om 13:45 werd er verzamelen geblazen voor de start van de diverse wandelingen. Wij konden kiezen tussen een wandeling in:

De vloeiweide in de Warande
De Tomb (natuur en planten)

De Bever (cultureel en historisch)

Na de prachtige wandelingen werd er natuurlijk nog een heel tijdje gezellig nagepraat in de cafetaria van het Michielshof.

Zeker willen wij bij deze de personen bedanken die meewerkten aan het slagen van de jaarlijkse feestvergadering van de Limburgse Natuurgidsen.

Tot volgend jaar. Wij kijken naar jullie uit. Zonder jou is het minder gezellig.

Voor het verslag

De secretaris, Marcel Lemmens

Geologische landschapswandeling rond Het Wijngaardbos te Hoeselt

Zaterdagmorgen 14 februari vonden meer dan 30 geologieleefhebbers de weg naar de Kluis van Vrijhern te Hoeselt. De excursie van die dag werd een landschapswandeling rond het Wijngaardbos. Waarom nu net het Wijngaardbos? Uit de geologische kaarten leren we dat in dit gebied niet minder dan 5 geologische formaties dagzomen, dus een bezoek meer dan waard, verder zouden er een aantal andere geologische 'bezienswaardigheden' te bewonderen vallen. Na het welkomstwoord van Eugene Stassen, werd er direct de flinke tred ingezet. Een eerste bezienswaardigheid was een grote kwartsietische zandsteen, ook wel zoetwaterkwartsiet genoemd, gevormd uit zeer fijn bleek zand uit de Formatie van Bolderberg. Geoloog Roland schetste de vorming van dergelijke kwartsietische zandstenen, hun gebruik en wees op het wortelgangen die als pijpjes de hele steen overdekten.

Even verder in een holle weg, kon Roland moeiteloos een zeer kalkrijke laag uit de Formatie van Alden Biezen bloot leggen. Deze laag bevat heel erg veel fossieltjes (*gastropoden* en *potamides* schelpen). Hierna volgde een uiterst interessant verhaal over het milieu waarin deze diertjes leefden, en hoe zij als gidsfossielen

belangrijk zijn om dezelfde laag op een totaal andere plaats gemakkelijk te kunnen determineren. Plots reikte iemand een silex rolkei aan wat weer een boeiend verhaal opleverde over de basisgrinten, waarvan deze kei en de duizenden

anderen die we later op de akkers vonden, de restanten blijken te zijn. Ook de typische vorm van de rolkeien werd verklaard. Toch was het voor de 'harde' kernleden van de geologiegroep even schrikken hoeveel natuurgidsen rolkeien automatisch met Maasgrind verwarren, zelfs in gebieden waar nooit enige invloed van de Maas is geweest. Zij die er die zaterdag bij waren weten nu wel beter.

Door een prachtig landschap ging het dan in de gezwind tempo (dat is trouwens eigen aan de geologiegroep) naar de St. Annakapel die op een 'ogenschijnlijk' bergje is gebouwd. Dit is echter niet zo, de Kapel staat op een reliëf van de Formatie van Bolderberg. Determinatie van dat zand onder de loop brengt aan het licht dat het hier gaat om het zand van het Lid van Genk. Oorspronkelijk stond de kapel op deze zanden maar het zand rond de kapel werd in de loop van verschillende eeuwen afgegraven voor economische doeleinden zodat de kapel nu op een bergje staat.

Terloops voelden we hoe zijdezacht en meelachtig silt aanvoelt en waarom het onjuist is om van 'mergel' te spreken in plaats van Maastrichtersteen of korrelkrijt.

Genietend van het landschap, en de deskundige uitleg door de geologen Michiel en Roland, werden we ons bewust van elke glooiing, iedere poel, ieder bronnetje.

Het Wijngaardbos zelf, overigens een zeer unieke biotoop, bestaat de stiele wand van een asymmetrisch dal. De helling is gekenmerkt door een afwisseling van verschillende zand- en kleilagen. Op het contact tussen de watervoerende zandlagen en de kleilagen ontstaan bronnen die al dan niet kalkrijk zijn. Waar deze bronnen zeer kalkrijk water spuien, kan dit aanleiding geven tot het ontstaan van kalktuif. Kalktuif is niets anders dan calciumcarbonaat dat neerslaat op takken, blaadjes, mossen, ... Als deze dan wegroten, blijft de neergeslagen kalk over. Dit kalktuif is te vergelijken met travertijn met dit onderscheid dat kalktuif zich vormt bij koude bronnen en travertijn bij warmwaterbronnen.

Naast al de geologische uitleg kregen de deelnemers ook nog prachtige verhalen van Eugene Stassen over de das, de zeldzame keversoorten die in dit bos voorkomen, de maretak, het judasoor, hoogstamboomgaarden, ...

U merkt het, 3 uur was vrij krap voor deze excursie en het was dan ook met een fikse vertraging dat we deze voormiddag afsloten.

Marleen

Nieuwe Natuurgidsen 2003

Sinterklaasdag 2003 was de hoogdag voor 40 nieuwe natuurgidsen. In het bomvolle bovenzaaltje van het Kasteel van Bokrijk mochten zij uit de handen van gedeputeerde Frank Smeets hun diploma van natuurgids ontvangen. Met deze 40 nieuwelingen stijgt het aantal sinds 1967 gediplomeerde gidsen in Limburg tot 1294. (Het cijfer 1124 dat we vorig jaar vermeldde, was foutief). Daarnaast waren er nog 14 oud-natuurgidsen die er niet genoeg van krijgen en nu het diploma behaalden van de vervolgmodule "Maasgids". Onze oprechte gelukwensen aan alle geslaagden.

Hier volgt de volledige lijst.

03/01	Cielen Ward	Grote Mereweg 47	3740	Eigenbilzen	089 41 54 95
03/02	Cools Corina	Plakketenberg 81/1	3582	Koersel-Beringen	0472 39 59 25
03/03	Cordie Yvette	Terbeek 45	3800	Sint-Truiden	011 70 74 85
03/04	Cupers Ilse	Zavelvennestraat 91	3500	Hasselt	011 26 16 29
03/05	Donné Nico	Zavelvennestraat 91	3500	Hasselt	011 26 16 29
03/06	Heidbuchel Meg	St-Geertruistraat 18	3700	Tongeren	012 23 50 55
03/07	Heymans Godelieve	Kempenseweg 100	3690	Zutendaal	089 61 21 90
03/08	Hoelbeek Bart	Steegestraat 15	3620	Lanaken	089 72 18 57
03/09	Hoet Peter	Terbeek 45	3800	Sint-Truiden	011 70 74 85
03/10	Keunen Hanne	Winkelstraat 15	3720	Kortesseem	0474 82 23 14
03/11	Loyens Jos	Lochtstraat 31	3740	Eigenbilzen	089 41 65 83
03/12	Machiels Willy	Visserijstraat 91	3590	Diepenbeek	011 32 40 52
03/13	Olaerts Filip	Scherpe steenstraat 15/1	3990	Peer	011 61 26 06
03/14	Op 't Roodt René	Dijkweg 8	3680	Neeroeteren	089 86 17 00
03/15	Peusens Els	Herbrichterstraat 9	3631	Maasmechelen	089 71 64 50
03/16	Regimont Jeannine	Genkersteenweg 300	3500	Hasselt	011 22 25 16
03/17	Renwa Heidi	Reekstraat 163	3740	Rijkhoven-Bilzen	089 51 00 02
03/18	Reynders Kathleen	Schotelstraat 9	3511	Stokrooie	011 87 23 52
03/19	Timmerman Alex	Hamaalstraat 3	3600	Genk	089 35 98 17
03/20	Timmers Johan	Ambachtstraat 26 A	3530	Houthalen-Helchteren	011 60 34 75
03/21	Vandenbosch Luc	Vrijwilligersplein 4	3500	Hasselt	011 72 66 36
03/22	Wenzlawski Heidi	St-Janslaan 14	3590	Diepenbeek	011 35 16 73
03/23	Bogaert Karine	Biesstraat 95	3550	Heusden-Zolder	011 53 33 75
03/24	Breemans Leen	Breilaarschansweg 32	3530	Houthalen	011 52 50 26
03/25	Christiaens Herman	Fiekens Heikant 26	3910	St-Hubrechts-Lille	011 64 77 01
03/26	Cleuren Helga	Oostervennel 82	3600	Genk	089 36 32 18
03/27	Cools Guido	Stwg.naar Neeroeteren 41 D	3650	Dilsen	089 86 17 09
03/28	Cuyx Ludo	Droogstraat 30	3660	Opglabbeek	089 85 55 34
03/29	De Smedt Herman	Lazarijstraat 171	3500	Hasselt	011 72 05 92
03/30	Degryse Frank	Kanaalstraat 1	3560	Lummen	011 43 22 84
03/31	Gonnissen Nicole	Winterslagstraat 224	3600	Genk	089 24 05 47
03/32	Houbrechts Kristel	Solterweg 76	3680	Maaseik	089 86 17 83
03/33	Jackers Guy	Vossestraat 8	3770	Vijtingen-Riemst	012 45 34 87
03/34	Lemmens Leo	Laamheidestraat 21	3550	Heusden-Zolder	011 53 36 22
03/35	Valenne Philippe	Corneulaan 11	3970	Leopoldsburg	011 34 59 60
03/36	Vanheusden Paul	Tongersestraat 27	3740	Bilzen	089 41 59 60
03/37	Vanhove Lucienne	Onderwijslaan 40	3590	Diepenbeek	011 33 17 50
03/38	Vermans Joke	Kreistraat 11/1	3600	Genk	089 38 44 70
03/39	Willems Marthe	Eistrekenweg 153	3520	Zonhoven	011 82 33 82
03/40	Wyers Jan	Viatenstraat 19	3520	Zonhoven	011 81 55 33

Geslaagden vervolgmodule "Maas"

98/41	Bex Marcel	Dijkstraat 22	3630	Maasmechelen	089/767257
00/02	Bloemen Carine	Watertorenstraat 9	3950	Kaullie	011/44.85.79
02/02	Bosquet Riet	Notenstraat 14	3530	Houthalen	089/842770
89/09	Cuppens Karel	Varenstraat 2	3520	Zonhoven	011/211900
01/35	Haesevoels Marcel	Wiekstraat 206	3600	Genk	089/357819
93/19	Keil Dieter	Kempische Steenweg 224/1	3500	Hasselt	089/383162
01/19	Leisner Dieter	Notenstraat 14	3530	Houthalen	089/842770
01/37	Luyts Jaak	De Schom 51	3600	Genk	089/359961

78/30	Maes Jan	Opperveldstraat 26	3630	Maasmechelen	089/769686
77/19	Peeters Gert	Kasteelstraat 6	3640	Kinrooi Kessenich	
85/53	Smeets Lene	Zilverdennenlaan 53	3620	Gellik Lanaken	
91/27	Swerts Gerry	Willekensmolenstraat 83 bus 6	3500	Hasselt	011/225873
00/48	van Biezen Roberta	Mazenhoven 76	3630	Maasmechelen	089/75.26.91
00/49	Van Nylen Marcel	Kastanjeaan 18	3630	Maasmechelen	089/76.01.24

Cursus Natuurgids 2004

De eerste week van februari starten weer twee cursussen in Bokrijk. Het aantal ingeschrevenen voor beide cursussen samen bedraagt 52 personen, 28 dames en 24 heren. De dames zijn duidelijk aan een inhaalbeweging bezig. De leeftijd varieert tussen 17 en 60 jaar, met een duidelijke inbreng van de jongeren: 19 personen zijn jonger dan 30 jaren. De beste reclame voor deelname blijkt de mond-aan-mond reclame te zijn: 40% wist van de cursus via vrienden of familie, een duidelijke hint dus naar de actieve gidsen. Het valt ook op hoe groot de spreiding van de deelnemers is over de provincie: ze komen uit niet minder dan 25 gemeenten. 3 deelnemers komen uit Wallonië en 1 uit Nederland

Programma

Cursus donderdag	Cursus zaterdag	
25 maa	15 mei	Excursie Geologie 8h30 Parking Domein Bokrijk
1 apr	27 maa	Les: dieren - vogels - Jan Gabriëls
8 apr	3 apr	Excursie: landschappen, voorjaarsbos Elslo
15 apr	10 apr	Les: Dieren: knagers, muizen, vleermuizen - Rik Brijs
22 apr	24 apr	Excursie: vogels waarnemen, 5h30 Parking Domein Bokrijk
29 apr	8 mei	Les: planten: terminologie, determinatie, families bomen
6 mei	22 mei	Les: biotopen, beekdal
13 mei	17 apr	Les: methodiek 1 - Marcel Beutels
29 mei	29 mei	Excursie landschappen: Voeren (Busuitstap) 8h00 Bokrijk
3 jun	5 jun	Excursie : planten determineren 9h00 Parking Bokrijk
10 jun	18 sep	Excursie per fiets: kleine landschapselementen 8h30 Bokrijk - Jan Stevens
17 jun	19 jun	Les: Methodiek 2 - Marcel Beutels
24 jun	12 jun	Excursie: biotopen: beekdal
26 jun	26 jun	Excursie per bus: Hoge Venen en Schwalmevallei 8h00 Bokrijk

Nationale Boomgaardenstichting V.Z.W

Ook in 2004 worden er door de stichting een reeks praktische lessen ingericht :
"hoogstamfruitbomen en klein fruit". Aspecten die aan bod komen zijn: kweek, snoei, aanplant, verzorging en variëteitenkeuze. Er is geen voorkennis vereist.

Het programma:

- 27 maart: sleunen van fruitbomen, Keizerboomgaard, Keizerstraat te Diepenbeek
- 24 april: Entechnieken in Domein Nieuwenhoven te St.-Truiden
- 15 mei: Herkennen van ziektebeelden en hun biologische bestrijding. LUC Diepenbeek
- 29 mei: Leivormen en zomersnoei, kapucijnenvoer te Leuven
- 12 juni: Oculeren en chipbudden te Vliermaal
- 11 sep: bezoek museuntuin Gaasbeek
- 18 sep: Variëteitenkeuze en het oogsten en bewaren van fruit

Alle informatie: NSB secretariaat, Leopold III straat 8, 3724 Vliermaal. Tel: 012/391188
e-mail: nationale.boomgaardenstichting@pandora.be
website: www.boomgaardenstichting.be

Cursus Natuurgids voor andersvaliden

In ons winternummer 2003 kondigden wij het project Natuurgids voor andersvaliden aan dat zou starten in het voorjaar 2004. Deze aankondiging is niet onopgemerkt gebleven. Dit bewijst dat de belangstelling van natuurgidsen om andersvaliden te begeleiden vrij groot is en dat bovendien Erica van voor tot achter gelezen wordt. Gezien het bijzondere karakter van deze cursus moesten wij het aantal deelnemers beperken.

De cursus startte op 11 maart 2004 in het Groene Huis in Bokrijk.

Hij wordt verzorgd door gespecialiseerde begeleiders en bijgestaan door andersvaliden waardoor de cursisten onmiddellijk de problematiek van de begeleiding van deze doelgroep kunnen ervaren.

Het programma ziet eruit als volgt:

donderdag 11 maart: Basistechniek omgaan met andersvaliden door mevrouw Veele Vanherk, pedagoge, verbonden aan het dagverblijfscentrum voor andersvaliden, 'Elkon' te Hasselt.

donderdag 18 maart: Begeleiding van fysisch gehandicapten door de begeleiders van Elkon

Begeleiding van mentaal gehandicapten door mevrouw Griet Claes, begeleidster, verbonden aan v.z.w. 'De Brug'.

donderdag 25 maart: Begeleiding van doven en slechthorenden door Suzie Briers

Begeleiding van blinden door mevrouw Katrien Van Rossum van het centrum 'Vorming blindenzorg Licht en Liefde' te Antwerpen.

zaterdag 3 april: Natuurwandeling in Bokrijk met andersvaliden en hun begeleiders.

Op dit ogenblik kunnen wij uiteraard nog geen indrukken geven over het verloop van deze cursus maar wij zijn er stellig van overtuigd dat deze eerste opleiding zijn bedoeling niet zal missen.

In het zomernummer zal u er meer over vernemen.

Wie doet wat in het bestuur van de Werkgroep?

Ter gelegenheid van de Algemene Vergadering van de Werkgroep op 22 maart 2004 zetten wij eens op een rijtje welke taken er door de bestuurders vervuld worden.

Bert Berten

Auteur van de "Natuur en Flora in Limburg" zorgt voor de begeleiding van de cursisten natuurgids bij hun biotoopstudies, een taak die gedurende vele jaren door Hugo Vanderlinden behartigd werd.

Marcel Beutels

Verzorgt de publieke relaties en de evenementen van de Werkgroep. Samen met Paul Hubert is hij de vaste begeleider van de cursussen natuurgids

Marcel Bex

Raadgever en expert van de Maasvallei. Hij is de contactpersoon voor de organisatie van de cursus Natuur-in- in het Maasland.

Theo Dreesen

Hoofdedacteur en samensteller van ons tijdschrift Erica.

Miet Dreezen

Raadgeefster met betrekking op statuten en de wetgeving van de v.z.w.'s.

Lisette Hauquier

Raadgeefster en samen met Marcel Beutels drijvende kracht bij het verzorgen van evenementen voor natuurgidsen.

Cyriel Ilsbroux

Tot voor kort penningmeester en nu raadgever. Kenner van het Schuilenbroek.

Sil Janssen

Onze gastheer van en in het Natuurhulpcentrum

Marcel Lemmens

Sedert vorig jaar secretaris in opvolging van Jos Janssens.

Chris Marnette

Tevens bestuurder en verbindingsman bij het Regionaal Landschap Kempen en Maasland.

Reiné Martens

Verantwoordelijk voor de vormingsactiviteiten na de cursus natuurgids. Werkt nauw samen met Likona.

Robert Spelmans

Raadgever en lesgever in de cursus natuurgids.

Leo Thomassen

Penningmeester in opvolging van Cyriel Ilsbroux.

Voorzitter en vertegenwoordiger van de Werkgroep in verschillende beleidsorganen zoals de raad van bestuur van het CVN, de Provinciale Miniraad, het bestuur van Limmet.

Hugo Vanderlinden

Eindverantwoordelijke voor de cursus natuurgids. Prominent kenner van flora.

André Vande Sande

Eindverantwoordelijke voor de cursus Natuur-in-Zicht. Kenner van al wat groeit en vliegt.

Op 23 oktober 2003 werd de opname van fenologische gegevens stopgezet. Hier volgt een klein overzicht. De volledige verwerking zal verschijnen in de eerstvolgende "Oriolus" het wetenschappelijk tijdschrift van "Natuurpunt". Zij die niet geabonneerd zijn kunnen de volledige gegevens bij mij ook verkrijgen.

In 2002 hadden we 58 tellers. In 2003 waren het er niet minder dan 83. Rekening houdend met diegenen die geen lijst meer binnen stuurden, komen we dan op 41 nieuwe waarnemers. Weet dan ook dat ik een gelukkig man ben met zo een fijne medewerking. Bij die nieuwe waarnemers zijn er ook bij die samen met meer geroutineerde mensen meededen om wat ervaring op te doen. Als die nog de fenologiemicrobe te pakken krijgen belooft dat voor volgend een zeer grote vooruitgang.

Vorig jaar deed ik een oproep om de zogenaamde "19 witte vlekken" proberen weg te werken. Dit is ten zeerste geslaagd. Dit aantal is gezakt naar 7. Deze zijn : **As, Halen, Gingelom, Lummen, Meeuwen, Opplabbek en Peer**. Geweldig. Dit is zeker een punt voor 2004. Zeer goede vooruitgang was er te merken rond Tongeren, Maasmechelen en Bree.

Wat het aantal waarnemingen betreft : In 2002 ging het over 661 waarnemingen, in 2003 steeg dat tot 1190. Van succes gesproken.

Bekijken we soorten apart zijn er in het algemeen geen grote verschillen te noteren vergeleken met vorige jaren.

Enkele uitzonderingen :

Paapje : arriveerde op 23 april dat is 9 dagen vroeger dan vorige jaren.

Oeverwaluw : bleef extra lang achter, 13 april tegen 2-6 april eerdere jaren.

Zomertaling : 21 maart, dat is wel 12 dagen vroeger dan vorig jaar.

Maar de meeste vogels houden zich toch strak aan de afspraak. Enkele houden een zeer stipte agenda bij. Zwartkop, Wielewaal, Tuinluiter, Sprinkhaanzanger en Grasmus zijn zowat de meest regelmatig. Hun terugkomst scheelt hoogstens twee dagen vergeleken met vorige jaren.

Jaartal	Aantal Waarnemingen	Aantal Waarnemers	Aantal Waarnemingen	Aantal Waarnemers
	Limburg	Limburg	Vlaanderen	Vlaanderen
2000	359	31		
2001	648	33		
2002	661	58	2558	282
2003	1190	83	4339	384

Ook voor 2004 doen we weer een dringend beroep op onze natuurgidsen. Denk niet dat je een echte specialist moet zijn om er aan mee te doen. Ook de meest voorkomende vogels zijn van belang. En niet alleen in een natuurgebied, ook rond je huis, op 't werk, onderweg, in stad of dorp zijn even belangrijk. Ook niet het aantal, een lijst met twee of drie waarnemingen is eveneens welkom. Denk ook vooral niet dat Fenologie een prijskamp om de eerste waarneming te hebben. Zelfs de vijfde en de tiende aankomst is voor een gemiddelde even belangrijk.

Voor het noteren zijn er speciale formulieren verkrijgbaar. Je kunt ze bij mij verkrijgen of zelf downloaden van het internet op de site van Natuurpunt, <http://www.natuurpunt.be/default.asp?ID=188>

André Van de Sande
Rechterstraat 1

3511 Kuringen Hasselt
011/22.25.38

E-mail : andre.vandesande@pandora.be

Een gans jaar cursus: een dubbele terugblik

Op de receptie van de diplomering in Bokrijk zocht ik en vond ik ook onmiddellijk iemand die me zijn indrukken van één jaar cursus op papier wou zetten. Dat is gebeurd, maar tot mijn verbazing kreeg ik van iemand anders, ongevraagd, nog een verslag in mijn elektronische bus. Voor zoveel bereidwilligheid kan een redactie niet onverschillig blijven. Het zijn twee heel verschillende herinneringen, de ene ernstig en kritisch, de andere speelser en luchtiger. Maar beiden keken met voldoening achterom. Dus hier komen ze allebei.

De cursus “natuurgids” revisited

Met de hierna volgende impressies sluit ik vandaag mijn dagboek van “natuurgids in spe” af. Ik ben zeer optimistisch gestemd, als ik terugdenk aan mijn metgezellen van de zaterdaggroep, waar ik zo’n negen maanden mee opgetrokken ben. Gelooft me, de « groene zaak » is in goede handen ... te oordelen naar het enthousiasme en de gedrevenheid waarmee jong en oud, cursisten, lesgevers en begeleiders, er samen tegenaan (ge)gaan (zijn). De onderlinge contacten waren intens, de uitgewisselde ervaringen ongedwongen en niet gespeend van enige humor.

Aangezien er mij zoveel meer gegund werd dan het zuiver rationeel opslaan van kennis, leg ik nu, op mijn eigen tempo, de vluchtige blik op buitenwereld af, die mijn horizon al te zeer inperkte. Meer dan ooit heb ik het gevoelen om met een levensproject aan de slag te gaan, waarvan de contouren nog redelijk vaag zijn, maar dat uitzicht biedt op een bevrijdende openheid van geest, mijn ultieme lolsbetrachting.

Ik denk graag terug aan de korte ochtendwandeling naar het *Groene Huis* op zaterdag. Ik slenterde alleen leswaarts, ingetogen en kinderlijk verrast door de zwerige spurt van de eekhoorn, of door de acrobatische pose van de boomklever. Enkele uren later, spoedde ik mij huiswaarts, in schoon gezelschap en opgetogen plannen makend, nu eens in de wolken over de opgedane kennis, dan weer teleurgesteld door de in mijn ogen gemiste kans. Een mooiere illustratie van de wisselende stemmingen waaraan ik, het ene ogenblik al wat heftiger dan het andere, tijdens het cursustraject onderhevig was, lijkt me niet denkbaar.

Dat de oorzaak hiervan niet enkel mag gezocht worden in het cursusaanbod, lijkt mij evident! Toch wil ik niet blind zijn voor zijn tekortkomingen. Puur didactisch-technisch gesproken is er nog een hele weg af te leggen: het gebruik van powerpoint-presentaties dient ten spoedigste veralgemeend te worden, en het

waardevolle documentatiemateriaal, dat in de syllabus beschikbaar is, kan niet genoeg in de verf gezet worden.

Vervolgens moet de interactie tussen lesgevers en cursisten actief aangepakt worden. En het minste wat van de docenten verwacht mag worden, is dat zij geactualiseerde informatie aanbieden. Het dagboek als middel om een persoonlijke toekomstvisie te ontwikkelen, de wandeling als een mogelijkheid om relationele vaardigheden te ontplooien en de terreinstudie als een opportuniteit om een uitgebreid informatieaanbod in relatief korte tijd te analyseren en te synthetiseren zijn erg nuttige werkinstrumenten, die te weinig aangewend worden om eenieders persoonlijke evolutie op regelmatige basis te screenen. Waarom niet cursisten van de voorgaande jaren aan bod laten komen? Een eerste maal bij de aanvang van de cursus, om uitleg te geven over hoe hij of zij de opleiding aangepakt heeft, en nogmaals op het einde, om toe te lichten hoe hij of zij zijn of haar engagement op het vlak van de natuur waargemaakt heeft.

Als ik mij kritisch opstel, doe ik dat zonder enige vorm van rancune. Integendeel, ik houd aan deze opleiding een bijzonder warm gevoel over, en ik realiseer me dat dit het resultaat is van de onbaatzuchtige inzet van vele gelijkgezinden. Wat ik ten slotte nog wil meegeven, is dat ik zorgvuldig de beleving koester van de indrukwekkende stilte in de natuur, onlosmakelijk verbonden met het besef dat zij absoluut niet gelijk te schakelen is met de afwezigheid van geluid.

Dank jullie wel.

Luc Vandenbosch

Een terugblik op een jaar cursus natuurgids.

Oef, een weekje krokusvakanantie. Na de drukte van de afgelopen maanden heb ik eindelijk wat tijd om, tussen de sneeuwvlokjes door, deze "terugblik op het cursusjaar natuurgids Bokrijk 2003" te schrijven.

6 december 2003: Sinterklaas Frank Smeets overhandigt aan veertig cursisten het diploma natuurgids. Met zoveel nieuwe natuurgidsen erbij was 2003 een vruchtbaar cursusjaar.

De nieuwe cursus is ondertussen al weer een paar weken bezig. Ook dit jaar weer een succesvolle start met resp. 20 deelnemers op donderdag en 34 op zaterdag. Hopelijk wordt het voor deze nieuwe cursisten een even geslaagd jaar als dat voor ons was.

Ik ben heel blij dat er zoveel mensen natuurgids willen worden. Dat betekent dat er toch veel mensen zijn die natuur belangrijk vinden en die dat enthousiasme willen overdragen op andere mensen.

Mijn gedachten springen van 6 december 2003 terug naar 1 februari 2003: de start van de cursus natuurgids. Hier had ik heel lang naar uitgekeken. Na de cursus natuur-in-zicht, die ik in Stokkem heb gevolgd in mei 2002 zat ik vol ongeduld te wachten tot de cursus natuurgids zou beginnen. Ik was immers al jaren van plan om ooit natuurgids te worden. Door actief te zijn bij Natuurpunt had ik al veel geleerd, maar ik wilde mijn kennis uitbreiden. En hoe kan dat beter dan door de cursus natuurgids te volgen?

En vanaf dan zaten we iedere zaterdagmorgen om 9 u fris en monter in de les om te leren over de bloemekes en de bijtjes, de kabouterkes en de paddestoelen, over vogelkes, klikkerkes, muisjes... en zelfs over geologie, milieubeleid en natuurbeheer.

Als ik zo het programma nog eens overloop, dan komen bij mij heel veel herinneringen boven, leuke en minder leuke. Sommige lessen waren heel interessant, van andere lessen kan ik mij bitter weinig herinneren. Het leukste en het leerrijkste waren natuurlijk de excursies.

Hieronder wil ik een aantal van mijn herinneringen met u delen

Eén van de eerste lessen en voor mij tevens één van de beste lessen was de les geologie van Paul Denis. Een moeilijk onderwerp dat op een heel amusante manier met de nodige droge humor werd uitgelegd. Het heeft mijn interesse gewekt. Het geeft mij een verrijkende kijk op het landschap. Want hoe komt het nu dat dat landschap er zo uitziet? En waarom groeit dat plantje nu hier?.. Dat komt bv. omdat er kalk in de grond zit en die kalk komt er door de krijtzeel enz.

Het doet je ook beseffen wat een lange ontstaansgeschiedenis een landschap heeft, lang voor de mens bestond. Maar ook hoe de mens al veel van die ondergrond gebruikt heeft en het unieke van het landschap kapot heeft gemaakt.

Nu ik een cursus mossen en lichenen aan het volgen ben, en ik er ondertussen toch al een beetje meer van begrijp, gaan mijn gedachten wel eens naar de les mossen en korstmossen van Hugo. Wat vond ik dat moeilijk. Veel begreep ik er niet van, terwijl Hugo zonder moeite al die mossen kon benoemen. Het was frustratie alom voor mij. Want hoe moest ik dat nu allemaal gaan onthouden. Maar ondertussen ken ik toch al het verschil tussen een korstmos en een mos, en tussen een levermos en een bladmos, en tussen een topkapselmos, een slaapmos en een veenmos. Dus ik ga erop vooruit.

Na twee maanden les belanden we op onze eerste excursie, over geologie. En onmiddellijk leren we weer iets belangrijks bij: kolonie-rijden met Marcel de kolonel: langzaam rijden en op tijd de pinker opzetten, zodat iedereen kan volgen. En dan moet de hele kolonie ook nog parkeren.

Van het toffe verhaal heb ik vooral de mooie afgeronde keitjes uit de Maas, de scherpe silexstenen, de bruinkoollaag, het mooie witte zand en de fossieltjes onthouden. En dat je met die steentjes (uit kwarts) kunt krassen op de brilglazen (glas uit kwarts) van een onnozel manneke uit de les. Alleen spijtig dat dat onnozel manneke geen brilke op had.

Nog een fantastische excursie vond ik de wandeling van de voorjaarsbloei in Elslo. Na een lange winter is het fantastisch om tijdens zo'n zonnige lentevormiddag zoveel mooie voorjaarsbloei samen te zien: tapijten vol bosanemoontjes, het felgeel van de dotterbloem, de looigeur van de daslook, muskuskruid, salomonszegel, bosbingelkruid, en zelfs de gele bosanemoon. Nergens vind je zoveel verschillende soorten unieke voorjaarsbloeiers bijeen als in Elslo. Ik heb er mijn hartje kunnen ophalen met al die plantjes.

Ik ben blij dat het weer bijna voorjaar is. Nog effe en we kunnen weer genieten van één van de mooiste momenten van het jaar, nl. de voorjaarsbloei. Kijk je daar ook zo naar uit en wil je je kennis nog eens opfrissen, kom dan op 11 april (met paaseikes) naar Elslo. Wij, van Natuurpunt Maasland-Zuid, verwachten jou daar om half tien.

Echt goed gek werd ik verklaard op school toen ik vertelde dat ik op zaterdag om half zes 's morgens in Bokrijk moest zijn om naar de

vogelkes te luisteren. Inderdaad goed gek. Al die klein vogelkes met hunne grote bek die maar door elkaar aan het zingen waren. Ik verstond er niks van. Gelukkig dat er ook nog simpele geluides zijn zoals tjit-tjat en suskewiet. Maar ooit leer ik het nog wel, al die vogelgeluiden.

Natuurbeleving op en top was het onweer en de stortregen die we over ons heen kregen tijdens onze fietstocht door de holle wegen in de omgeving van Hoepertingen. Maar het was wel prachtig, die holle wegen. Erg dat er door de ruilverkaveling zoveel verloren zijn gegaan.

Na kolonie rijden, leren we ook het kompas gebruiken. Legerke spelen, is wel leuk eigenlijk. We zitten in de Hoge Venen. Deze excursie is het hoogtepunt van de cursus natuurgids.

Eigenlijk lukte dat goed, het kompas gebruiken. Ik stond er zelf van te kijken. Maar dat kwam natuurlijk ook door de professionele uitleg van onze gids.

Het meest heb ik genoten van de wandeling in de vallei van de Schwalm: een mooie streek met een heleboel mooie plantjes die bij ons niet voorkomen: alpenvenkel, amica, zwarte rapunzel,...

Bij het schrijven van dit artikel heb ik regelmatig in mijn natuurdagboek gelezen. De herinneringen kwamen al lezend zeer levendig terug boven: je voelt de zon, ruikt de geur van de lente, en proeft de sfeer weer. Eigenlijk is het de moeite waard om dit jaar opnieuw een natuurdagboek bij te houden.

De biotoopstudie en het eindwerk. Uren wandelen en uren lezen. Je leert anders te kijken en meer te zien. Met een grote verwondering. Licht de kunst van het genieten en van iets waardevol vinden niet in 'het verwonderd kunnen zijn over kleine dingen'?

De stagewandeling! Daar had ik toch wel het meeste schrik voor. Verleggen ik die voor een groep moest praten. Ik kreeg er de bibber van. Maar mijn zorgen waren echt niet nodig. Het was een prachtige zonnige dag einde juni. En ik vond het geweldig, zo'n wandeling gidsen. De groep was zo enthousiast dat ze mij verplicht hebben om vanaf nu ieder jaar een wandeling voor hen te

gidsen. En daar laten ze mij regelmatig aan herinneren. Een mooier compliment kan ik mij niet voorstellen!

Na de grote vakantie werd het spannend: de cursus begon te korten, de stress van het eindwerk en voor velen nog van de wandeling kwam dichterbij.

Er waren nog een aantal toffe lessen en excursies, zoals beekdal, natuurbeheer, insecten,...en natuurlijk paddestoelen. Paddestoelen die licht dodelijk tot éénmaal eetbaar kunnen zijn, met geweldige namen zoals rodekoolzwam, plooirokje, spekszwoerdzwam, radijsvaalhoed, dennemoorder, inktzwam... (wie verzint er nu zo'n namen?) Ik kreeg er een kop gelijk een champignon van.

En dan is het zover: het eindevaluatiegesprek. Zelfs de gevreesde Rik Libot viel mee. Na het examen werd er nog uitvoerig gepraat over het examen, de cursus, de eindwerken, genietend (voor de laatste keer) van een tas lekkere natuurgidscursus-koffie.

Dat was het dan: cursus natuurgids 2003. Bedankt Marcel, Paul, Hugo en alle lesgevers voor het leerrijke jaar.

Verse natuurgidsjes: veel succes met jullie carrière als natuurgids. En tot binnenkort op een wandeling, op een vergadering, op een terrasje...

Els Peusens

Wie ook wil gaan wandelen met Natuurpunt Maasmechelen, waar o.a. Els en Marcel Bex actief zijn, kan hier terecht:

Zondag 11 april, 9h30 Parking kasteel Elsto (voorjaarsbloeiërs Elsto)
Zondag 25 april, 14h00 Sporthal 'Schietskuij' Eisden (Dag van de aarde)
Zondag 16 mei, 14h00 Infobord Maaswinkel (Poelen van Maaswinkel)
Zondag 14h00, parking De Wissen Stokkem Kerkeweerd)

Vormingsactiviteiten van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen VZW i.s.m. Likona

	Onderwerp	Datum 2004	Uur	Activiteit	Gids / Begeleider	i.s.m. LIKONA	Plaats	Plaats van Afspraak
8	Paddestoelen	27 03 04	9h30 -	Vlaamse Mycologendag			Diepenbeek	9h30 LUC Diepenbeek
9	Korstmossen	27 03 04	13h00 - 17h00		Michel Asperges		Koersel	13h00 Parking Watersnip
10	Holle wegen met aandacht voor geologie	03 04 04	09h00 - 17h00		Roland Dreesen M. Duser E. Vandenabeele	Werkgroep Geologie	Voerstreek	09h00 Kerk St Pieters-Voeren laarzen+pick-nick
11	Maasvallei	04 04 04	09h00 - 12h00		Armand Janssen		Leut	09h00 Parking Vilain XIV
12	Amfibieën	10 04 04	09h00 - 12h00	Invent. / excursie	Peter Engelen		Maasmechelen	09h00 Infobord Maaswinkel Zuid-Willemsvaart
13	Insecten	18 04 04	14h00 - 17h00		Luc Crèvecoeur		Zutendaal	14h00 Parking Lietenberg
14	Maaswinkel	09 05 04	09h00 - 12h00		Marcel Bex		Maasmechelen	09h00 Infobord Maaswinkel Zuid-Willemsvaart
15	Kalkgrasland	23 05 04	09h00 - 12h00		Hugo Vanderlinden		Sint Pietersberg	09h00 KerkKanne
16	Grasland	13 06 04	09h00 - 12h00		Leo Thomassen		Schulens Broek	09h00 KerkSchulen
17	Planten	15 08 04	09h00 - 12h00		Luc Vanoppen		Mijnteril Zolder	09h00 Parking Terril Zolder
18	Paddestoelen	25 09 04	09h00 - 12h00	Invent./ excursie	R. Boeykens	Mycolim	Nietelbroeken	9h00: Carpooling Diepenbeek
19	Paddestoelen	02 10 04	09h00 - 12h00	Invent. / excursie	J. Cornelis	Mycolim	Hengelhoef	9h00: Parking Hengelhoef
20	Paddestoelen	02 10 04	14h00 - 17h00	Invent./ excursie	J. Cornelis	Mycolim	Kelchterhoef	14h00: Hoeve Jan
21	Paddestoelen	09 10 04	9h00 - 12h00 Namiddag?	Invent. / excursie	G. Tilkin	Mycolim	De Teut	9h00: Holstenhoeve Zonhoven
22	Paddestoelen	17 10 04	09h00 - 12h00	Invent. / excursie	Luc Lenaerts	Mycolim	Rand mijnteril Houthalen	9h00: Hoofdgebouw mijn Houthalen
23	Paddestoelen	17 10 04	14h00 - 17h00	Invent. / excursie	Luc Lenaerts	Mycolim	Kasteelbos Remo	14h00: Hoofdgebouw mijn Houthalen